

Insights Into the Haggadah: Why the Looting of Egypt was A Religious Imperative!

פרשת ויקרא תשע"ח -- Yehuda Halpert

הקדמה לספר מרומי שדה

ולצייר תמונתו עלי גליון מחוקה בששר. אנכי הנני מעיד בעדות נאמנה, שהנאון ר' עקיבא איגר ז"ל מרום וקדוש היה בעיני מר אבי הנאון ז"ל עד למאור, ובכל עת שהוכירו היה מיררע כלא גופי מגדל קדושת תורתו וצדקתו, וספר תשובותיו לא פסק מעל שלחננו, ומרגלא היה בפומיה שכל המעיין בספר תשובות רע"א ז"ל בעין חודרת לא רק גדולות ונפלאות ימצא שמה מעמק עיונו וחריצת שכלו הבהיר, כי אם גם יראה ה' טהורה וענה יתרה ימצא בכל שורה ושורה, אין לך ספר מוסר גדול ממנו, כה היו דבריו תמיד, ותיבה ממש אחת מלשון רע"א ז"ל היה מכריע בעיניו כמה וכמה דפין מפלפולי ספרים אחרים, ודעת רע"א ז"ל בהוראה להלכה אם להקל או להתמיר היה מכריע אצלו דעות כמה פוסקים, קצרו של דבר כי למלאך היצ היה נחשב בעיניו, ואחרי כל זה באוני שמעתי מפיו הקדוש, בעת שהגיע לעיניו תולדות רע"א ז"ל שיצא לאור בראשונה בספר הנהגות רע"א על יריד שנדפס בברלין בשנת תרכ"ב, לא רצה להביט עליו אף במעוף קל, אמר שכל זה בכלל האמור בירושלמי אין עושין נפשות לצדיקים שדבריהם הן זכרונם, ומה מני יהלוך לדעת יום תולדותו או יום פטירתו, או תואר סרצוף תמונתו אם כה היה או כה, העיקר לשום עין ולב על דברי תורתו, ואמר שכל הענינים האלה הם מתחבולות השטן, עסי

רבן של ישראל דף 34.

וכשם שהקדיש שנים רבות, ימים זלילות לבאר ספרו של רב אחאי גאון מתוך הבנה רבה, מתוך השקפה בהירה, כן חפש ומצא את הדרך הנכונה להכנת הבאור הזה, גם הכשרת המצוה היתה חביבה לפניו, ולא כדרך המחברים האחרים, אשר אין להם ענין עם הזמן ועם המקרים, עם התקופה ועם הדור של החכמים הראשונים אשר את מימיהם הם שותים ובדבריהם הם הוגים, נגש לחקור ולדעת את הנוגע לחייו של רב אחאי גאון, לקבוע את זמנו (14) ולחקור על מקומו מדוע עלה מבבל לארץ ישראל (15) וכן לעמוד על תוכן היצירה הגדולה הזאת, ספר השאלות. למה נקרא ככה, צורתו

אסתר ט"ז:

עֲשֶׂת בְּנֵי הַמֶּן כֹּן הַמְדָתָא צָרַר הַיְהוּדִים הָרְגוּ וּבְבַזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת יָדָם.

אסתר ט"ז:

וַיִּקְהְלוּ [הַיְהוּדִים] (הַיְהוּדִים) אֲשֶׁר בְּשׂוֹשָׁן גַּם בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ אָזָר וַיִּהְיֶה בְּשׂוֹשָׁן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ וּבְבַזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת יָדָם.

אסתר ט"ז:

וַיִּשְׁאַר הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּמְדִינֹת הַמֶּלֶךְ נִקְהְלוּ וַעֲמַד עַל נַפְשָׁם נוֹחַ מֵאִיְבִיהֶם וְהָרוּג בְּשִׁנְאֵיהֶם חֲמִשָּׁה וּשְׁבָעִים אֶלֶף וּבְבַזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת יָדָם.

יהושע-ו:יח - יט ורק-אתם שמרו מן-התרים, פן-תתרימו וילקחתם מן-התרים; ושמרתם את-מסנה ישראל, לתרים, וצרתם, אותו. וכל כסף וזהב, וכלי נחשת וברזל--קדש הוא, ליה--ה; אוצר יה--ה, נבוא.

בראשית טו: יד – טו ויאמר לאברהם, ידע תדע פי-גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום, וענו אתם--ארבע מאות, שנה. וגם את-הגוי אשר יעבדו, דן אנכי; ואחרי-כן יצאו, ברכש גדול.

אלשיך בראשית טו: יד

לך אם הרכוש גדול הוא שינללו את מזרים, היתכן שנשכיל ריוח מעות ישתעבדו כו'. ועוד כי ההון לקחו בני שלשים יוצאי מזרים, וכמה יתקמו דור א' וב' שנשתעבדו ולא נהנו כו'. ולא עוד אלא שיקראנו רכוש גדול כעושה עיקר מכסף וזהב, והמה הכל לפניו יתברך, עכ"ל בקיבור. ע"כ אמר שהרכוש גדול הוא רכוש הרוחני שהוא זיכרון הנפשות. וכענין זה כתבו עוד מפרשים

שיר השירים רבה (וילנא) פרשה א:ג א"ר ברכיה אמרו ישראל לפני הקדוש ברוך הוא רבש"ע ממה שאתה מביא אורה לעולם, שמך מתגדל בעולם, ומה היא האורה גאולה, שבשעה שאת מביא לנו אורה הרבה גרים באים ומתגיירים ונוספים עלינו, כגון יתרו ורחב, יתרו שמע ואתא, רחב שמעה ואתייא,

הגדה שיח יצחק – ר' יצחק מלצאן – פתיחה כוללת ד – ה

ורחב יתרו שמע ואתא, רחב שמעת ואתיא. וכל זה ע"י הנאולה שהיא קוממיות וכעושר וכבוד. ע"כ כתיב וחולך אחכם קוממיות, ואלו מתפללים שתוליכנו קוממיות לא רצנו. ע"כ בבית שני שגרים

בתשובת 'הלכות קטנות' (מהר"י חאגיז ח"א סי' קפה) נכתב:

שאלה: אם יש לומר בארץ ישראל והולחנו קוממיות בארצנו בבי"ת? תשובה: כך נוהגים לאומרה, ואם היו אומרים לארצנו לא הפסידו, כי אין מקומו של כל אדם ניכר.

החסה ונת נעשה הנאולה בענין הזה לא נוספו עליהם גרים. ועי' רש"י ע"פ כי ה' חלקך ברכך (דברים ב') פי' לסיכך אל תכפרו בטובתו, ואל תראו עלמכם עניים רק הראו עלמכם עשירים, ועי' שילאו כבוד גדול וגם כנסף וזהב לפיכך נדבק בהם הכשרים שבאומות והיה קידושה"ש גדול, וכמ"ש רש"י ע"פ, על כן עלמות אהבוך" (ואש"פ שאין מקבלים גרים כשישראל בגולה, כמו לימות המשיח, היינו בסתמא, אבל ע"פ רש"י היו יודעים איזה לקרב. וכמו שאמרו במדרש, א"ל הקב"ה למשה אני הוא שקרבתי את יתרו ולא רחקתיו, אף אתה קרבתו ולא תרחקו, וכעובדא דהוא גר שאל לפני הלל הזקן ואמר גיירני ע"מ שאהיה בהן גדול, וקבלהו וכתבו החוס' לפי שהי' יודע שסופו יהי' לש"ש, ואש"פ שתחלת התעוררותו הי' מסנה אחרת) מה

אסתר ח':יז

glad. "The Jews had light and gladness, and joy and honor." The same thing happened in every country and in every city, wherever the King's command and his law reached, that the Jews had gladness and joy, a feast and a holiday. And many from among the nations of the land made believe they were Jews, because they had become afraid of the Jews.

שושן צהלה ושמחה: ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר: ויבכל-מדינה ומדינה ובכל-עיר ועיר מקום אשר דבר-המלך ונתו מגיע שמחה וששון ליהודים משתה ויום טוב ורבים מעמי הארץ מתנהלים כי-נפל פחד-היהודים עליהם:

<p style="text-align: right;">רשמי</p> <p style="text-align: center;">מתיהדים – מתגיירים^N</p> <p>א. "מתיהדים – מתגיירים" חסר בכ"י לוצקי 778, קמברידג' A 3, פריס 164, סנקט פטרבורג I C 6, אוקספורד אופ' 34, ויימר 652, והוא כנראה תוספת מהפירוש האנונימי בכ"י פרמא 2203 (שנדפס באוצר טוב א').</p> <hr/> <p>Converting to Judaism – Converting to Judaism.</p>	<p>רלב"ג -- ורבים מעמי הארץ מתיהדים – רוצה לומר שהיו מראים עצמם שהם יהודים או ירצה בזה שהם מתגיירים ושבים לדת היהודים</p>
---	--